



Iwona Janicka

Współprzewodnicząca Grupy
Roboczej ds. społ.obywatelskiego
Komitetu Monitorującego Program
FERS 2021-2027

Budowanie potencjału NGOs z Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2012-2027 (FERS) – propozycja zmian (projekt Grupy)

Podkomitet KUP ds. rozwoju partnerstwa, 21 czerwca 2024

Budowanie potencjału



W odniesieniu do programów EFS instytucje zarządzające w regionach słabiej rozwiniętych lub regionach przejściowych bądź w państwach członkowskich kwalifikujących się do wsparcia z Funduszu Spójności zapewniają, aby w zależności od potrzeby **na działania na rzecz budowania potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych zaangażowanych w dane programy przydzielane były odpowiednie zasoby EFS.**

[Zapis z europejskiego kodeksu partnerstwa]

Budowanie potencjału NGOs z EFS+

(28)

Efektywna i skuteczna realizacja działań wspieranych z EFS+ zależy od dobrego zarządzania i partnerstwa między wszystkimi podmiotami na stosownych szczeblach terytorialnych a podmiotami społeczno-gospodarczymi, w szczególności partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

Niezbędne jest zatem, aby państwa członkowskie przeznaczyły odpowiednią kwotę swoich zasobów z komponentu EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym na zapewnienie znaczącego udziału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego we wdrażaniu komponentu EFS+ w ramach zarządzania dzielonego.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013



Budowanie potencjału NGOs z EFS+

Udział ten powinien obejmować odpowiednie **podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie**, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe, oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji.

Państwa członkowskie, do których skierowano w ramach zaleceń dla poszczególnych krajów zalecenie dotyczące budowania zdolności partnerów społecznych lub organizacji społeczeństwa obywatelskiego, powinny przeznaczyć na ten cel co najmniej 0,25 % swoich zasobów z komponentu EFS+ w ramach zarządzania dzielonego ze względu na szczególne potrzeby, jakie mają w tym obszarze.


Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013



Budowanie potencjału organizacji pozarządowych

Artykuł 9. Partnerstwo

1. Państwa członkowskie zapewniają znaczący udział partnerów społecznych i **organizacji społeczeństwa obywatelskiego** w realizacji polityk zatrudnienia, kształcenia i włączenia społecznego wspieranych z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym.



Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013

Artykuł 9. Partnerstwo

2. Państwa członkowskie przeznaczają odpowiednią kwotę swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym **w każdym programie na budowanie zdolności partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego**, w tym w formie szkoleń, działań służących tworzeniu sieci kontaktów i wzmacniania dialogu społecznego, a także na działania podejmowane wspólnie przez partnerów społecznych.

W przypadku gdy budowanie zdolności partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego zostanie wskazane w stosownym zaleceniu dla poszczególnych krajów przyjętym zgodnie z art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4 TFUE, dane **państwo członkowskie** **przeznacza na ten cel odpowiednią kwotę wynoszącą co najmniej 0,25 % swoich zasobów z komponentu EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym.**



Na potrzeby zapisów w programach regionalnych wykorzystano propozycje zapisów rekomendowanych przez Sieć OFOP ds. partnerstwa i funduszy europejskich, Podkomitetu KUP ds. rozwoju partnerstwa oraz Zespołu ds. Funduszy RDPP (z IV kw. 2021).

Kluczowe jednak jest dobranie narzędzi mających skutecznie wzmocnić potencjał NGOs w dialogu, kształtowaniu polityk publicznych, itp.

Uwaga na ciekawe inicjatywy, które mogą być nieadekwatne do potrzeb lub pozornie budować potencjał, np. angażujące w realizację samego działania, ale bez oddziaływania i efektów w dłuższej perspektywie.

Niezbędne jest włączanie partnerów społeczeństwa obywatelskiego w prace robocze nad działaniami i przeznaczeniem alokacji z programów regionalnych oraz z Programu FE dla Rozwoju Społecznego.





Budowanie potencjału NGOs na poziomie krajowym i regionalnym – szac. 0,5 mld. zł

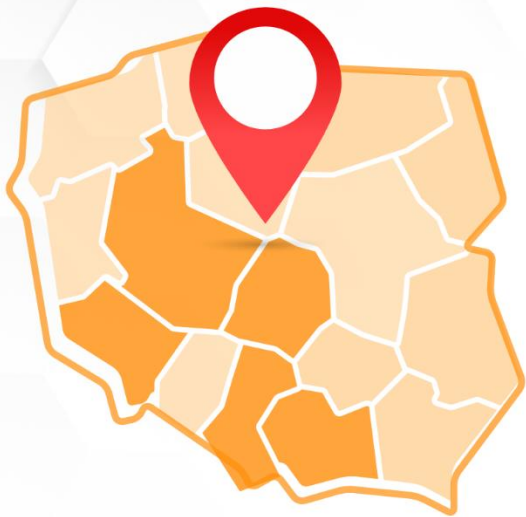
W ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-2027

- Alokacja: szac. 49 mln euro
- Działania 04.06, 04.07 i 04.12 w ramach Priorytetu IV
- Instytucja Pośrednicząca – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

W ramach programów regionalnych:

- Alokacja: szac. 73,3 mln euro

Programy regionalne ⁽¹⁶⁾



to także...

Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji,
który zapewnić ma regionom najdotkliwiej
odczuwającym skutki przejścia na gospodarkę
neutralną dla klimatu

śląskie, wielkopolskie, dolnośląskie, łódzkie i
małopolskie

Zintegrowany rozwój terytorialny

(art. 28 rozporządzenia ogólnego)

W przypadku, gdy państwo członkowskie wspiera zintegrowany rozwój terytorialny, czyni to w oparciu o **strategie rozwoju terytorialnego lub lokalnego** w dowolnej z następujących form:

- zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT);
- rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS);

lub


- inne narzędzie terytorialne wspierające inicjatywy opracowane przez państwo członkowskie.



Zasada partnerstwa

Partnerstwo oznacza celowy proces, a partnerzy angażowani są na wszystkich etapach realizacji polityki UE, tj.:

- ❖ programowania,
- ❖ wdrażania,
- ❖ monitorowania,
- ❖ ewaluacji.



Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych

Europejski Kodeks Partnerstwa

Partnerstwo wg przepisów

❖ Jakość partnerstwa zależy od:

- poziomu wiedzy,
- umiejętności i doświadczenia partnerów,
- oraz zaplecza eksperckiego partnerów.



Włączenie partnerów na etapie programowania

- Konsultacje społeczne – Umowy Partnerstwa, programów krajowych i regionalnych
- Wysłuchania publiczne Umowy Partnerstwa i programów krajowych oraz części planów sprawiedliwej transformacji
- Ograniczone możliwości – ustawa „wdrożeniowa” , Wytyczne
- Praca w ramach Podkomitetu KUP ds. rozwoju partnerstwa, Współpraca z partnerami społecznymi i związkami JST
- Praca w ramach Zespołu ds. Funduszy RDPP
- Praca w ramach Konwentu Wojewódzkich RDPP
- Sieć OFOP ds. partnerstwa i funduszy europejskich
- Stała Konferencja ds. Europejskich
- Konferencje, szkolenia

Fot. OFOP.eu

Konferencja nt. praworządności i praw podst., 2022



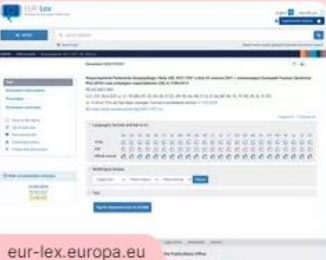
Budowanie potencjału NGOs

Praca nad zmianami Programu FE dla Rozwoju Społecznego na l. 2021-2027, oprac. Iwona Janicka. Więcej informacji: kontakt@Iwona.Janicka.pl lub grso.kmfers@gmail.com

Podstawy prawne

Przypięte

Rozporządzenie PE ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus, w szczególności motyw (28), art. 9




eur-lex.europa.eu

Rozporządzenie - 2021/1057 - EN - EUR-Lex

Przypięte

Rozporządzenie ogólne, w szczególności Artykuł 8. Partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie



Dokumentacja programowa

Przypięte

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-2027 (zaw. przez KE)



rozwojspoleczny.gov.pl

<https://www.rozwojspoleczny.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/prawo-i-dokumenty/fundusze-europejskie-dla-rozwoju-spolecznego-2021-2027/>

Przypięte

Szczegółowy Opis Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla

Harmonogram prac nad zmianą Programu FERS

Spotkanie otwarte z zainteresowanymi NGOs (online) - 10 kwietnia 2024 w godz. 18:00-20:30

Posiedzenie Grupy Roboczej ds. społ.obywatelskiego KM FERS

17 kwietnia 2024

Ogólnopolski Kongres KM/Stała Konferencja ds. Europejskich - 18/19 kwietnia 2024

Zbieranie dodatkowych uwag i opinii ze strony NGOs do 22 kwietnia 2024 (poniedziałek) na maila grso.kmfers@gmail.com

Prace robocze Zespołu ds. Funduszy RDPP

Spotkanie prekonsultacyjne - 10 stycznia 2024 r.

Przypięte

Nagranie ze spotkania prekonsultacyjnego z dn. 10 kwietnia 2024 r.



Google Drive

BudowaniepotencjaluNGOs_spotkanie-10kwietnia2024.mp4

Przypięte


Prezentacja wprowadzająca nt. budowania potencjału NGOs z funduszy europejskich - I.Janicka



Dodatkowe materiały

Przypięte

Rekomendacja dla programowania EFS+ w obszarze budowy zdolności organizacyjnych partnerów społeczeństwa obywatelskiego (październik 2022)



Warszawa, 1 października 2022 r.

PDF

Rekomendacje wsparcie NGO 5 10 2022 ost 2

Rada Działalności Pożytku Publicznego - stanowisko w sprawie rekomendacji nt. Funduszy Europejskich dla społeczeństwa obywatelskiego (październik 2021)

Inne, w tym kwestie dot. programów regionalnych

Efekt mrozący. O kondycji rzecznictwa organizacji pozarządowych - raport KLON/JAWOR



fakty.ngo.pl

Efekt mrozący. O kondycji rzecznictwa organizacji pozarządowych

Materiał opracowany podczas dyskusji w ramach Obywatelskiego Kongresu Komitetów Monitorujących (kwiecień 2023) nt. budowania potencjału NGOs, w szczególności w regionach



Obywatelski

Przegląd śródkresowy

(24)* Państwa członkowskie powinny dokonać przeglądu śródkresowego każdego programu wspieranego z EFRR, EFS+, Funduszu Spójności i FST.

- Przegląd ten powinien umożliwić pełne dostosowanie programów w oparciu o wykonanie programu, a także dać okazję do uwzględnienia nowych wyzwań i stosownych zaleceń dla poszczególnych krajów wydanych w 2024 r., a także postępów w realizacji zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu oraz zasad Europejskiego filaru praw socjalnych.
- Do celów przeglądu śródkresowego należy **uwzględnić sytuację społeczno-gospodarczą danego państwa członkowskiego lub regionu**, w tym wszelkie poważne **negatywne zmiany finansowe, gospodarcze lub społeczne** lub wyzwania demograficzne oraz również postępy w osiągnięciu celów końcowych dotyczących wkładu w działania w dziedzinie klimatu na poziomie krajowym.
- Komisja powinna przygotować sprawozdanie na temat wyników przeglądu śródkresowego, w tym swojej oceny stosowania kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie w ramach instrumentów finansowych zarządzanych przez podmioty wybrane w drodze bezpośredniego udzielenia zamówienia

* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

(35)*

W celu analizy wykonania programów państwa członkowskie powinny utworzyć komitety monitorujące, w których skład powinni wchodzić przedstawiciele odpowiednich partnerów. W przypadku EFRR, EFS+, Funduszu Spójności oraz EFMRA roczne sprawozdania z wdrażania powinny zostać zastąpione rocznym ustrukturyzowanym dialogiem merytorycznym opartym na najnowszych informacjach i danych dotyczących wdrażania programu udostępnianych przez dane państwo członkowskie.

Spotkanie w sprawie przeglądu powinno być również organizowane w przypadku programów obejmujących FST.



Diagnoza potrzeb:

- wnioski ze spotkania w sprawie tzw. capacity building NGOs w Olsztynie w lipcu 2022 roku (materiał październik 2022),
- rekomendacje Rady Działalności Pożytku Publicznego (październik 2021),
- rekomendacje Stałej Konferencji ds. Europejskich (ed. 2022, 2023, 2024) oraz Obywatelskiego Kongresu Komitetów Monitorujących (2023, 2024),
- doświadczenia Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego KM FERS z prac nad kryteriami pierwszych naborów w ramach Programu (aktualnie dla działań 4.6, 4.7 i 4.12),
- prekonsultacje ze środowiskiem pozarządowym przeprowadzone w formule spotkań zdalnych i stacjonarnych w kwietniu 2024 roku oraz dyskusji i ustaleń w grupie reprezentantek i reprezentantów środowiska pozarządowego w Komitecie Monitorującym Program FERS.

Dodatkowo:

Materiały i wypowiedzi ekspertów i ekspertek podczas posiedzeń Grupy, w tym m.in. FRDL, F.Batorego, F.Stoczni, Fundacja Rozwoju Społ. Informacyjnego, Fundacja Rozwoju Społ. Obywatelskiego, Sieć SPLOT, Akademia Rozwoju Filantropii

Polityki i regulacje unijne



Traktat o UE – art. 2



Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, **wolności, demokracji, równości, państwa prawnego**, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości.

Wartości te są wspólne Państwom Członkowskim w społeczeństwie opartym na **pluralizmie**, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.



- Europejski Zielony Ład, w tym Nowy Europejski Bauhaus;
- Europejski Filar Praw Socjalnych;
- Konwencja o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami;
- Karta Praw Podstawowych UE.



- **Strategia na rzecz wzmocnienia stosowania Karty Praw Podstawowych UE**
- **Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Finansowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego przez UE”, 2018 [[LINK](#)]**
- **ZALECENIE KOMISJI z dnia 12.12.2023 r. w sprawie propagowania zaangażowania obywateli i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w procesy kształtowania polityki publicznej oraz ich skutecznego uczestnictwa w tych procesach [[LINK](#)]**



- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie **ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii** [[LINK](#)]
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2021 r. w sprawie **wzmocnienia demokracji oraz wolności i pluralizmu mediów w UE – niewłaściwe wykorzystywanie postępowań cywilnych i karnych do uciszania dziennikarzy, organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego (2021/2036(INI))** [[LINK](#)]
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1069 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie **ochrony osób, które angażują się w debatę publiczną, przed oczywiście bezzasadnymi roszczeniami lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi („strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej”)** [[LINK](#)]

KOMUNIKAT KOMISJI DO
PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-
SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

"Prawa podstawowe mogą być skuteczne w życiu obywateli wyłącznie w społeczeństwie, w którym niezależne sądy gwarantują możliwość ich dochodzenia i w którym zapewnia się warunki do prowadzenia otwartej i merytorycznej debaty demokratycznej z udziałem niezależnych mediów i aktywnego społeczeństwa obywatelskiego."

*Bruksela, dnia 2.12.2020, COM(2020) 711 final
Strategia na rzecz wzmocnienia Karty Praw Podstawowych UE*

Tworzenie „sprzyjającego środowiska” dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego

- „W niektórych państwach członkowskich na opinię publiczną negatywnie wpływają **kampanie oszczerstw**, w których podważa się wiarygodność i legalność społeczeństwa obywatelskiego.
- Organizacje społeczeństwa obywatelskiego i działacze na rzecz praw człowieka w niektórych państwach UE są atakowani fizycznie i werbalnie, zastraszani i nękanii, w tym w drodze nadużywania drogi sądowej wobec nich (**strategiczne powództwo zmierzające do stłumienia debaty publicznej – SLAPP**), doświadczają przemocy i spotykają się nawoływaniem do nienawiści wobec nich w internecie i nie tylko.
- **Organizacje społeczeństwa obywatelskiego i obrońcy praw powinni móc działać bez strachu w sprzyjającym środowisku.”**

Karta Praw Podstawowych UE

Artykuł 11

Wolność wypowiedzi i informacji

1. **Każdy ma prawo do wolności wypowiedzi.** Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei **bez ingerencji władz publicznych** i bez względu na granice państwowe.
2. **Szanuje się wolność i pluralizm mediów.**

Karta Praw Podstawowych UE

Artykuł 12

Wolność zgromadzania się i stowarzyszania się

1. Każdy ma prawo do swobodnego, pokojowego zgromadzania się oraz do swobodnego stowarzyszania się na wszystkich poziomach, zwłaszcza w sprawach politycznych, związkowych i obywatelskich, z którego wynika prawo każdego do tworzenia związków zawodowych i przystępowania do nich dla obrony swoich interesów.

Kto może być beneficjentem?


- organizacje pozarządowe, w tym tzw. organizacje infrastrukturalne III sektora,
- federacje/związki,
- organizacje patronackie zrzeszające koalicje/sieci NGOs, z wyłączeniem art. 3. ust. 3 i ust. 4 UDPPiW

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych



Partnerstwo

wg przepisów






Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

ROZDZIAŁ II

Główne zasady dotyczące przejrzystych procedur identyfikacji właściwych partnerów.

Artykuł 4. Określenie właściwych partnerów na potrzeby programów

1. W odniesieniu do każdego programu państwa członkowskie określają właściwych partnerów spośród co najmniej następujących podmiotów:

-  a) właściwych **władz regionalnych, lokalnych, miejskich i innych instytucji publicznych**
-  b) **partnerów społecznych i gospodarczych (społeczno-ekonomicznych)**
-  c) podmiotów **reprezentujących społeczeństwo obywatelskie**



Partnerzy – przedstawiciele władz regionalnych, lokalnych, miejskich i innych instytucji publicznych



- (i) **władz regionalnych, krajowych przedstawicieli władz lokalnych oraz władz lokalnych reprezentujących największe miasta i obszary miejskie**, których kompetencje wiążą się z planowanym wykorzystaniem EFSI, z których dofinansowany jest dany program;
- (ii) **krajowych lub regionalnych przedstawicieli instytucji szkolnictwa wyższego, usługodawców w zakresie usług kształcenia i szkolenia i w zakresie usług doradczych oraz ośrodków badawczych (...)**
- (iii) **innych instytucji publicznych odpowiedzialnych za stosowanie zasad horyzontalnych (...)** w szczególności podmiotów ds. promowania równego traktowania
- (iv) **innych podmiotów zorganizowanych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym oraz organów reprezentujących obszary, w których realizowane są zintegrowane inwestycje terytorialne i lokalne strategie rozwoju finansowane w ramach danego programu**



Partnerzy – przedstawiciele partnerów społecznych i gospodarczych (społeczno-ekonomicznych)



- (i) uznanych na poziomie krajowym lub regionalnym organizacji **partnerów społecznych***, w szczególności ogólnych organizacji międzybranżowych i organizacji sektorowych, jeżeli przedmiotowe sektory mają związek z planowanym wykorzystaniem EFSI, z których dofinansowany jest dany program;
- (ii) krajowych lub regionalnych izb handlowych i stowarzyszeń przedsiębiorców reprezentujących ogólny interes sektorów i branż w celu zapewnienia zrównoważonej reprezentacji dużych, średnich, małych oraz mikroprzedsiębiorstw, wraz z przedstawicielami gospodarki społecznej;
- (iii) innych podobnych podmiotów zorganizowanych na szczeblu krajowym lub regionalnym;

* *związki zawodowe, organizacje pracodawców*



Partnerzy – przedstawiciele podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie

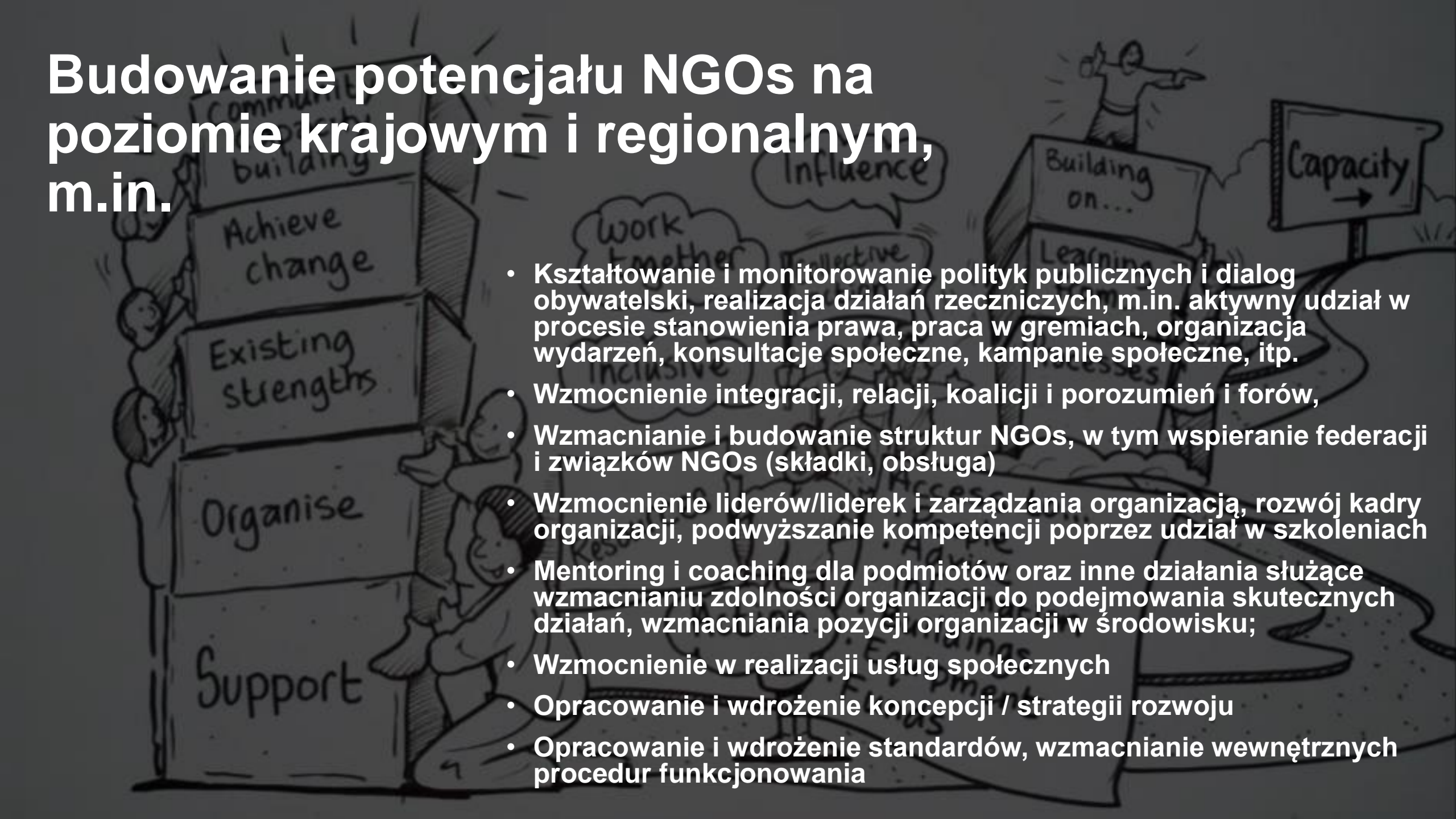


partnerzy działający na rzecz ochrony środowiska, organizacje pozarządowe, a także podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji

- (i) podmiotów działających w obszarach związanych z planowanym wykorzystaniem EFSI, z których dofinansowany jest dany program, oraz **ze stosowaniem zasad horyzontalnych (...)** w oparciu o ich reprezentatywność, a także uwzględniając zasięg geograficzny i tematyczny, zdolności w zakresie zarządzania, wiedzę specjalistyczną i podejścia innowacyjne;
- (ii) podmiotów reprezentujących **lokalne grupy działania (...)**
- (iii) innych organizacji lub grup, na które w znaczący sposób wpływa lub może wpływać wdrażanie EFSI, w szczególności **grup uznawanych za zagrożone dyskryminacją i wykluczeniem społecznym.**



Budowanie potencjału NGOs na poziomie krajowym i regionalnym, m.in.

- 
- Kształtowanie i monitorowanie polityk publicznych i dialog obywatelski, realizacja działań rzeczniczych, m.in. aktywny udział w procesie stanowienia prawa, praca w gremiach, organizacja wydarzeń, konsultacje społeczne, kampanie społeczne, itp.
 - Wzmocnienie integracji, relacji, koalicji i porozumień i forów,
 - Wzmacnianie i budowanie struktur NGOs, w tym wspieranie federacji i związków NGOs (składki, obsługa)
 - Wzmocnienie liderów/liderek i zarządzania organizacją, rozwój kadry organizacji, podwyższanie kompetencji poprzez udział w szkoleniach
 - Mentoring i coaching dla podmiotów oraz inne działania służące wzmocnieniu zdolności organizacji do podejmowania skutecznych działań, wzmocnienia pozycji organizacji w środowisku;
 - Wzmocnienie w realizacji usług społecznych
 - Opracowanie i wdrożenie koncepcji / strategii rozwoju
 - Opracowanie i wdrożenie standardów, wzmocnianie wewnętrznych procedur funkcjonowania



Cele EFS+ i ograniczony budżet



Interwencje, które spełniają następujące przesłanki (dot. Programu FERS)

- prowadzą do możliwie konkretnych, trwałych pozytywnych zmian w sektorze pozarządowym i uczynią go mocniejszym i bardziej odpornym, również po zakończeniu interwencji z Programu FERS,
- mają wymiar ogólnopolski lub co najmniej ponadregionalny, a jednocześnie branżowy lub wzmacniający wybrane konkretne funkcje sektora,
- budują powiązania między organizacjami i sprzyjają ich współpracy,
- są możliwie kompleksowe - pozwalają na realizację w ramach jednego projektu różnych typów działań i ich jak najdalej idące dostosowanie do potrzeb poszczególnych branż sektora,
- wpisują się w obszary tematyczne istotne z perspektywy założeń i celów EFS Plus i wzmacniają organizacje społeczeństwa obywatelskiego, by mogły zdecydowanie lepiej sprostać wyzwaniom społecznym,
- będą impulsem kreowania europejskich i krajowych polityk publicznych oraz źródeł finansowania (niekoniecznie publicznych) dla dalszego wzmacniania i rozwoju sektora obywatelskiego jako partnera w realizacji polityk publicznych

Propozycja – 3 typy interwencji

Interwencje przekrojowe dla rozwoju sektora obywatelskiego

- 1.1. Wzmocnienie funkcji analityczno-rzeczniczych i mobilizacyjnych na rzecz całego zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego (szac. 8 mln EUR)
- 1.2. Wzmocnienie kluczowych branżowych organizacji obywatelskich i ich oddziaływania na sektorowe polityki publiczne (szac. 12 mln. EUR / 3 mln PLN na branżę)

Interwencje indywidualne dla rozwoju sektora obywatelskiego

- 2.1. Wdrażanie strategii i planów zapewniających lepszą wydolność zarządczą, materialną i finansową organizacji pozarządowych (szac. 20 mln EUR)
- 2.2. Rozwój rozwiązań z zakresu konsolidacji i samowiedzy środowiska organizacji społeczeństwa obywatelskiego gwarantujących jego wystarczalność w wymiarze ponadregionalnym (szac. 8 mln EUR)

Interwencje ważne dla sektora obywatelskiego rekomendowane do realizacji w ramach Programu FERS

- Interwencje wzmocniające społeczeństwo obywatelskie i jego otoczenie, jednak nie mieszczące się w definicji budowania potencjału organizacji pozarządowych

Interwencje przekrojowe dla rozwoju sektora obywatelskiego

➤ 1.1. Wzmocnienie funkcji analityczno-rzeczniczych i mobilizacyjnych na rzecz całego zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego

Wzmacnianie i rozwój rozwiązań z zakresu konsolidacji i samowiedzy środowiska organizacji społeczeństwa obywatelskiego gwarantujących jego wystarczalność oraz efektywność podejmowanych działań, w tym rozwój organizacji infrastrukturalnych III sektora (kotwic sektorowych), tworzenie i wzmacnianie struktur, rozwój forów organizacji, badania i analizy kondycji sektora obywatelskiego.

- organizowanie dialogu dotyczącego przyszłości sektora obywatelskiego, w tym ewaluacja prowadzonych do tej pory prac np. w formie Strategicznej Mapy Drogowej Trzeci Sektor dla Polski (i ich aktualizacja) oraz wypracowanie strategii dla sektora - bazującej zarówno na wewnętrznym namyśle samego sektora jak i perspektywie tych, którzy widzą go niejako "z zewnątrz", poszukiwanie rozwiązań dot. sektora i odpowiedzi sektora na wyzwania społeczne,
- przygotowywanie stanowisk dotyczących dokumentów i polityk ważnych dla sektora obywatelskiego, w tym aktów prawnych, strategii, programów, organizowanie w sektorze dyskusji wokół tych dokumentów, przygotowania rekomendacji dotyczących funkcjonowania i finansowania sektora,
- dialog ze stroną rządową i samorządową w celu zapewnienia spójności, ale też niepotrzebnego dublowania się działań na rzecz sektora, w tym działań realizowanych z różnych źródeł finansowych, ze szczególnym uwzględnieniem programów krajowych (np. FIO, PROO), ale i środków EFS+,
- dostarczanie wiedzy o sektorze obywatelskim poprzez prowadzenie badań i ewaluacji dotyczących sektora, które posłużą m.in. do programowania, rekomendowania, poszukiwania nowych rozwiązań,
- współpraca z sektorem nauki oraz z partnerami społecznymi celem transferu wiedzy,
- współpraca międzynarodowa celem prezentacji głosu sektora obywatelskiego z Polski i wymiany doświadczeń,
- organizowanie ogólnopolskich wydarzeń sektora obywatelskiego.

Interwencje przekrojowe dla rozwoju sektora obywatelskiego

➤ 1.2. Wzmocnienie kluczowych branżowych organizacji obywatelskich i ich oddziaływania na sektorowe polityki publiczne

Wsparcie Programu FERS nie przewiduje realnie wzmocnienia warunków na rzecz budowania potencjału NGO do udziału w kształtowaniu polityk publicznych i prowadzenia działań rzeczniczych oraz partycypacyjnych, a także zapewnienia wsparcia w przypadku zjawisk typu SLAPP. Nadto prawa podstawowe mogą być skuteczne w życiu obywateli w społeczeństwie, w którym zapewnia się warunki do prowadzenia otwartej i merytorycznej debaty demokratycznej z udziałem m.in. aktywnego społeczeństwa obywatelskiego, co przyczynia się do realizacji zasady pluralizmu wynikającej z art. 2 TUE oraz art. 11 KPP.

Istotą tego działania będzie z jednej strony wzmocnienie instytucjonalne kluczowych organizacji działających w danej branży (tych, które w imieniu i na rzecz innych prowadzą działania rzecznicze, strażnicze, integrują środowisko, są swoistymi punktami odniesienia dla innych organizacji np. wprowadzają nowe rozwiązania, inspirują innych), ale z drugiej będą uczyć w praktyce i wzmocniać współpracę pomiędzy organizacjami z danej branży, budować relacje oparte na zaufaniu i tym samym podnosić potencjał kolektywnego działania.

Interwencje przekrojowe dla rozwoju sektora obywatelskiego

➤ 1.2. Wzmocnienie kluczowych branżowych organizacji obywatelskich i ich oddziaływania na sektorowe polityki publiczne

Widzimy za zasadne podejmowanie przez partnerów działań, które będą polegać na wspieraniu dialogu w zakresie wypracowania i upowszechnienia pakietów rekomendacji lub rozwiązań systemowych w danym obszarze. Ważnym elementem wsparcia będą działania informacyjne i edukacyjne skierowane do uczestników dialogu, a także zapewnienie na szczeblu krajowym i europejskim:

- Wzmocnienie reprezentacji i udziału w dialogu zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w temacie **Europejskiego Zielonego Ładu, w tym Nowego Europejskiego Bauhausu;**
- Wzmocnienie reprezentacji i udziału w dialogu zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w temacie **Europejskiego Filaru Praw Socjalnych;**
- Wzmocnienie reprezentacji i udziału w dialogu zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w temacie **Konwencji o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami;**
- Wzmocnienie reprezentacji i udziału w dialogu zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w temacie **Karty Praw Podstawowych UE.**

Interwencje przekrojowe dla rozwoju sektora obywatelskiego

➤ 1.2. Wzmocnienie kluczowych branżowych organizacji obywatelskich i ich oddziaływania na sektorowe polityki publiczne

Organizacje działające w obszarach:

- wsparcia i integracji osób z doświadczeniem migranckim i uchodźczym
- starzenie się społeczeństwa
- edukacji
- kryzysu zdrowia psychicznego
- przeciwdziałania przemocy
- wykluczenie transportowe, szczególnie w aspekcie wynikających z niego radykalnych deficytów dostępu do usług publicznych
- wyzwania mieszkalnictwa i pomoc na rzecz osób w kryzysie bezdomności
- przeciwdziałanie ubóstwu, w tym ubóstwu energetycznemu
- włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami
- usług społecznych w nurcie deinstytucjonalizacji
- narastającej radykalizacji i polaryzacji społecznej
- deficytów demokratycznych, partycypacji obywatelskiej
- zdolności do mobilizacji w wypadku zbiorowych zagrożeń bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych (odporność społeczna, w szczególności w wymiarze lokalnym)
- ochrony praw i wartości UE, w tym praw podstawowych

Interwencje przekrojowe dla rozwoju sektora obywatelskiego

➤ 1.2. Wzmocnienie kluczowych branżowych organizacji obywatelskich i ich oddziaływania na sektorowe polityki publiczne

Elementy projektów:

- udział w procesie stanowienia prawa, kształtowania i monitorowania polityk publicznych, budowanie potencjału oraz rozwój zdolności NGO do monitorowania i ewaluacji polityk publicznych (na szczeblu krajowym oraz europejskim), w tym przy wykorzystaniu narzędzi evidence based policy,
- wzmocnienie partycypacji obywatelskiej, w tym różnych form i narzędzi, a także udział w gremiach i w ciałach dialogu, uczestnictwo w konsultacjach publicznych w danym obszarze, itp.;
- wspólnych działań edukacyjnych dot. rozwoju instytucjonalnego organizacji i wzmocnienia ich liderów/ek czy zespołów zarządczych
- działań sieciująco-integracyjnych (spotkań, wizyt studyjnych),
- wspólnych działań rzeczniczych (pozwalających w praktyce uczyć się lepszej współpracy),
- indywidualnego wsparcia w diagnozowaniu potrzeb instytucjonalnych dla poszczególnych organizacji i w wyborze tych najbardziej kluczowych, a następnie w ich wzmocnianiu,
- realizacji działań strażniczych (typu watchdog), realizacji działań antySLAPP,
- współpracy międzysektorowej,
- wsparcia finansowego na wdrożenie rozwiązań pozwalających odpowiedzieć na kluczowe potrzeby instytucjonalne poszczególnych organizacji.

Interwencje przekrojowe dla rozwoju sektora obywatelskiego

➤ 1.2. Wzmocnienie kluczowych branżowych organizacji obywatelskich i ich oddziaływania na sektorowe polityki publiczne

Każdy z projektów będzie się składał się z dwóch obowiązkowych elementów i jednego opcjonalnego:

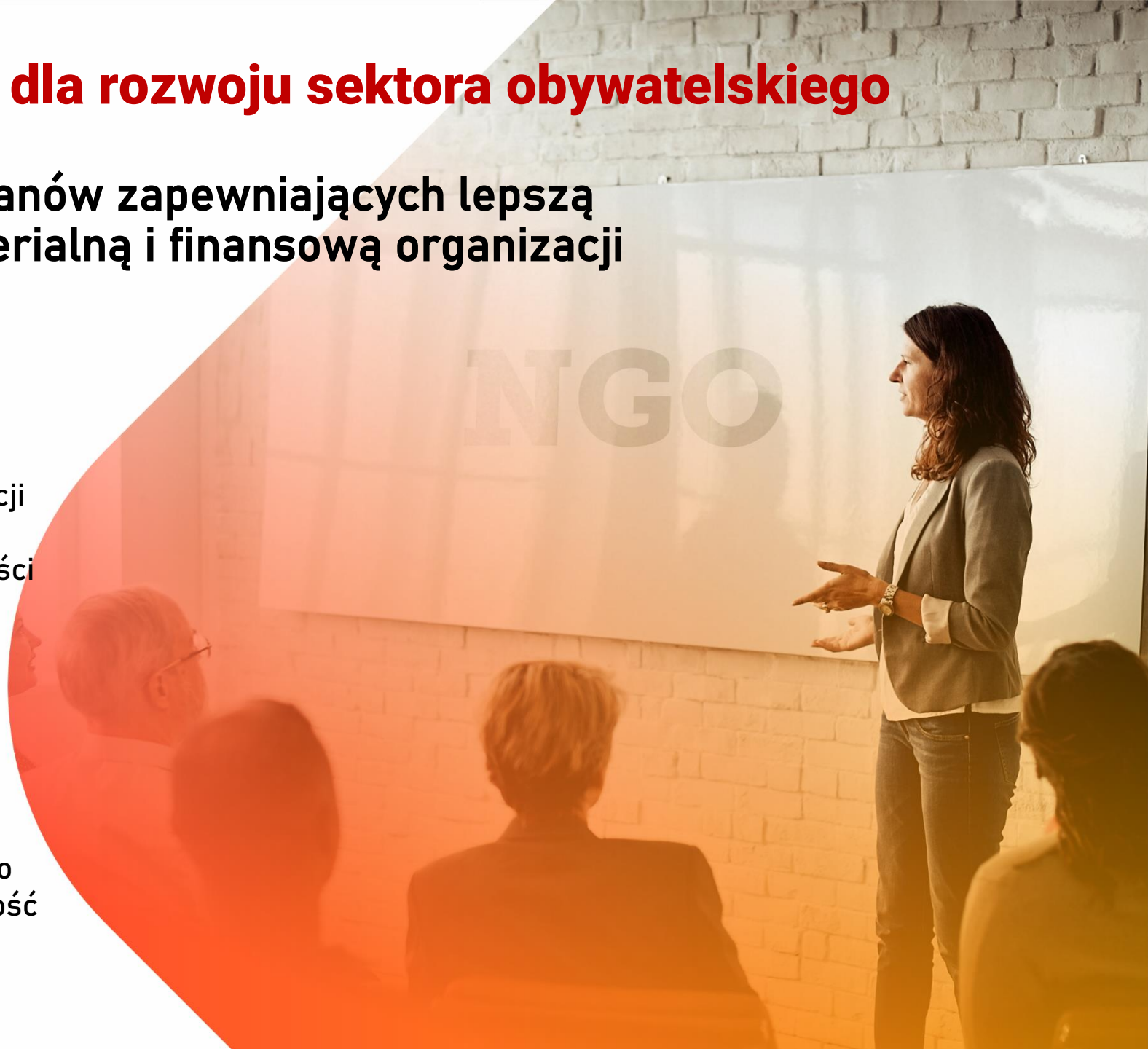
- Obowiązkowy element projektu: wzmocnienie potencjału instytucjonalnego poszczególnych organizacji (wsparciem finansowym i niefinansowym) poprzez pomoc w zdiagnozowaniu wyzwań instytucjonalnych danej organizacji i przygotowaniu pomysłu rozwojowego oraz towarzyszenie organizacjom - grantobiorcom w zmianie. Kluczowe jest jednak, że uzyskanie wsparcia finansowego na indywidualne działania rozwojowe zgodnie z potrzebami danej organizacji będzie możliwe dopiero po jej udziale w działaniach edukacyjnych lub indywidualnym doradztwie. Wiele organizacji (także tych kluczowych) nie ma pełnej świadomości własnych potrzeb instytucjonalnych i warto je najpierw wesprzeć w rozpoznaniu (autodiagnozie) oraz opracowaniu ścieżki osiągania zakładanej zmiany, której kierunki i spodziewane rezultaty proponują same.
- Obowiązkowy element projektu: budowanie wspólnotowości, sieciowanie organizacji w danej branży tematycznej, zarówno w celu wzajemnego uczenia się, jak i wspólnych działań rzeczniczych.
- Nieobowiązkowy element projektu: komponent wzmocnienia instytucjonalnego beneficjenta (lidera i/lub partnerów) zgodnie z ich potrzebami. Skorzystanie z tego komponentu jest decyzją beneficjenta (lidera lub partnerów) i wynika z diagnozy potrzeb zawartej w opisie wniosku o dofinansowanie.

Interwencje indywidualne dla rozwoju sektora obywatelskiego

➤ 2.1. Wdrażanie strategii i planów zapewniających lepszą wydolność zarządczą, materialną i finansową organizacji pozarządowych

Działanie przewiduje wzmocnienie wydolności organizacji w perspektywie kilkuletniej, w tym m.in. rozwój kompetencji zarządczych w organizacjach, budowanie bazy członkowskiej, zwiększanie odporności instytucjonalnej, tworzenie warunków dla sukcesji.

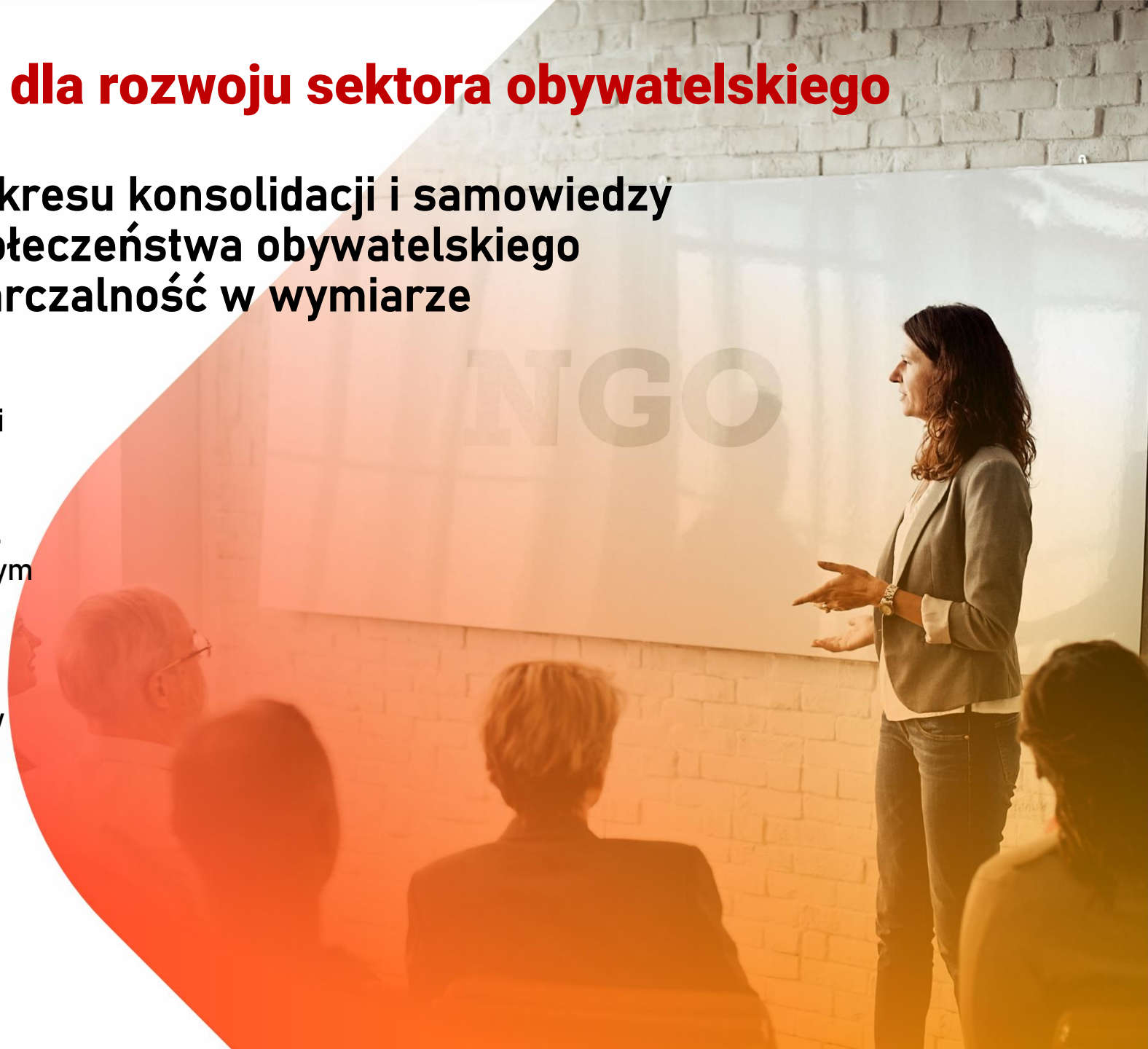
Typ interwencji tworzy warunki dla faktycznego rozwoju organizacji pozarządowych (faktyczne budowanie i wzmacnianie potencjału NGOs), w tym dla efektywności, refleksyjności i trwałości, co przekłada się na wyższą jakość i dostępność usług świadczonych przez te organizacje.



Interwencje indywidualne dla rozwoju sektora obywatelskiego

➤ 2.2. Rozwój rozwiązań z zakresu konsolidacji i samowiedzy środowiska organizacji społeczeństwa obywatelskiego gwarantujących jego wystarczalność w wymiarze ponadregionalnym

Rozwój rozwiązań z zakresu konsolidacji i samowiedzy środowiska organizacji społeczeństwa obywatelskiego gwarantujących jego wystarczalność oraz efektywność podejmowanych działań, w tym rozwój organizacji infrastrukturalnych III sektora (kotwic sektorowych), tworzenie i wzmacnianie struktur i mechanizmów federacyjnych i sieciujących, rozwój forów organizacji, badania i analizy kondycji sektora obywatelskiego w odniesieniu do potrzeb i wyzwań ponadregionalnych.



Interwencje ważne dla sektora obywatelskiego rekomendowane do realizacji w ramach Programu FERS

3.1. Upowszechnianie roli i zadań organizacji pozarządowych, w tym organizacja wydarzeń promujących NGOs

3.2. Wzmocnienie zatrudnienia w organizacjach społeczeństwa obywatelskiego

3.3. Ograniczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego, w szczególności wśród dzieci.

3.4. Usprawnienie systemu zarządzania kryzysowego szczebla krajowego, regionalnego i samorządowego o współpracę z NGOs

3.5. Wypracowanie systemowych rozwiązań w zakresie dialogu obywatelskiego, w tym zapewnienie reprezentacji społeczeństwa obywatelskiego w relacjach ze stroną rządową

3.6. Tworzenie i wzmocnienie regionalnych i subregionalnych centrów aktywności obywatelskiej, inkubatorów i tzw. "hubów" NGO

3.7. Tworzenie i wzmocnienie lokalnych centrów aktywności obywatelskiej, w tym centrów wolontariatu

3.8. Wzmocnienie pluralizmu na szczeblu lokalnym, w tym funkcjonowanie niezależnych od władz mediów lokalnych

3.9. Projekt dla szkół w zakresie edukacji obywatelskiej poprzez tworzenie szkolnych klubów wolontariatu i lub szkolnych klubów europejskich.



Na co zwrócić uwagę?

- **Zapisy w SZoP**
- **Wskaźniki**
- **Kryteria dostępu**
- **Kryteria merytoryczne**
- **Kryteria premiujące**

